

Ludmila Vernerová

PEDAGOGICKÉ ROZHODOVÁNÍ

Vážení kolegové, milí hosté.

Dovolu mi, abych vás seznámila s problematikou, kterou řeším ve své doktorské práci zaměřené na pedagogické rozhodování. Omlouvám se, že vzhledem ke krátkosti času, který mám na své vystoupení, omezím se jen na některá základní fakta, týkající se mého přístupu k tomuto tématu. V odborné literatuře najdeme totiž řadu přístupů k pedagogickému rozhodování a jeho analýzu z různých pohledů a hledisek a předpokládám, že jsou již obecně známa. Příkláním se k pojetí pedagogického rozhodování a využívám základní pojmový aparát z prací doc. Kantorkové. Ta definuje pedagogické rozhodování jako proces rozhodování v pedagogických podmínkách, který probíhá v pedagogických rozhodovacích situacích. Složitost spočívá v tom, že tyto situace mohou mít rozličné obecné charakteristiky a nositelem pedagogického rozhodování může být jak jedinec - učitel, tak skupina (např. v podmínkách vysokých škol katedra).

Mé osobní hledání bylo usnadněno možností inspirace. Téma jsem si zvolila proto, že jsem v průběhu své čtrnáctileté praxe učitelky prošla všemi stupni škol - od 1. a 2. stupně základní školy, přes střední školu po školu vysokou. A právě proces pedagogického rozhodování je společný pro všechny typy škol. Některé prvky tohoto procesu jsou obdobné, značné množství se však liší stupněm školy. V dané situaci jsem si mohla vybrat ten typ, který mi byl nejbližší, poskytoval možnosti konkrétního ověření teorie v praxi a jemuž nebyla podle mého názoru doposud věnována dostatečná pozornost.

Z toho důvodu jsem se nakonec rozhodla pro proces rozhodování v podmínkách vysoké školy. S ohledem na složitost a obsažnost dané problematiky procesu pedagogického rozhodování, zaměřím svou pozornost na přípravnou fázi vyučovacího procesu, která podle mého názoru nabývá v současnosti na významu a aktuálnosti. Společenské změny v naší republice a ekonomické podmínky nutí vysoké školy stále častěji reagovat na potřeby společnosti - vytvářejí se nové studijní obory, dynamicky se mění tvář jednotlivých kateder, mění se obsahové zaměření studia, ale i procesuální stránka vyučovacího procesu. Odborné katedry jsou tak nuceny stále častěji reagovat na novou situaci a přijímat konkrétní „rozhodnutí“.

Proto chci výzkumnou část realizovat na VVŠ PV ve Vyškově na Fakultě ekonomiky a obrany státu na Katedře sociálních věd a personalistiky. Problematiku pedagogického rozhodování budu řešit ze dvou hledisek. Na jedné straně se zaměřím na nově se koncipující katedru jako nositele pedagogického rozhodování,

kteřá na základě objednávky ministerstva obrany České republiky řeší problematiku tvorby modelů studijních programů a přijímá tak konkrétní rozhodnutí. To je velmi aktuální v rámci restrukturalizace vojenského školství, která právě nyní probíhá.

Na straně druhé budu věnovat pozornost vysokoškolskému učiteli jako nositeli pedagogického rozhodování. Opět budu řešit daný problém v podmínkách VVŠ PV ve Vyškově, kde by vzorek asi 100 učitelů měl být dostatečně reprezentativní. Zde se chci zamyslet zejména nad otázkami, které se týkají pravidel pedagogického rozhodování, které ve své podstatě tvoří jeho strategii a analýzu uplatňovaných metod pedagogického rozhodování s ohledem na rozložení pedagogického rozhodování v čase.

V této souvislosti bude nutno odpovědět na řadu otázek jako je pojetí obsahu pojmu pedagogické rozhodování, pedagogická situace, pedagogické rozhodnutí, úloha intuice v pedagogickém rozhodování jedince, zvláštnosti pedagogického rozhodování ve skupině, funkce pedagogického rozhodování, úloha stereotypizace a transferu v pedagogickém rozhodování apod. v podmínkách Vysoké vojenské školy PV Vyškov.

Samostatnou kapitolou je otázka metodologických východisek pedagogického rozhodování. Z části je moje práce usnadněna detailním rozpracováním metodologických východisek pedagogického rozhodování v literatuře, kde jsou uvedeny tři okruhy metodologických obtíží. První se týká podcenění úlohy učitele jako jedince uvědomělého rozhodování. Druhý okruh metodologických obtíží upozorňuje na nutnost systémového přístupu v orientaci v kauzálně systémových vztazích pedagogických jevů. Třetí okruh zahrnuje podmínky interakce učitele a studenta a společné činnosti učitele se studenty.

Téma pedagogického rozhodování je složité a dalo by se o něm hovořit dlouho. Je to téma závažné a v každém případě bychom mu měli věnovat takovou pozornost, jakou si bezesporu zaslouhuje. Doufám, že má doktorandská práce k tomu přispěje také.

Pracoviště autorky:

PhDr. Ludmila Vernerová, Vysoká vojenská škola PV Vyškov.